

Saap. 13.10.2017

VAASAN HALLINTO-OIKEUS
Korsholmanpuistikko 43
PL 204, 65101 VAASA
Puhelin 029 56 42611
Faksi 029 56 42760
Sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi

LÄHETE

5039/17

12.10.2017

01363/16/5107

Kärkölan kunnanhallitus
Virkatie 1
16600 Järvelä

PÄÄTÖKSEN JULKAISEMINEN KUNNASSA

Ympäristönsuojelulain 197 §:n 2 momentin mukaan tieto oheisesta hallinto-oikeuden päätöksestä on julkaistava toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Hallinto-oikeuden päätöksestä valitetaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus pyytää, että päätöksestä viipymättä julkaistaan ilmoitus Kärkölan kunnan ilmoitustaululla.

Lasse Linjala
lainkäyttösihteeri
029 56 42628

Puhelujen hintatiedot:

029 56 -alkuisiin numeroihin soittaessa puhelusta peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu

LIITTEET

Päätös

Antopäivä
12.10.2017

Päätösnumero
17/0448/3

Diaarinumero
01363/16/5107

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa
Muutoksenhakijat Matti Hauhia ja Veikko Hauhian kuolinpesä, Kärkölä
Luvan hakija Koskitukki Oy, Helsinki

Päätös, johon on haettu muutosta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
5.9.2016, nro 216/2016/1

Aluehallintovirasto on myöntänyt Koskitukki Oy:lle ympäristöluvan tuhkan hyötykäyttöön varastokentän pohjarakenteissa sekä puhtaan pyöreän puun ja hakkuutähteiden sekä metsätaloudessa ja Koskisen Oy:n tai vastaavien mekaanisen metsäteollisuuden toiminnasta muodostuvien sivutuotteiden ja puujätteidien varastointiin ja käsittelyyn hakettamalla ja murskaamalla. Toiminta-alue sijaitsee Kärkölän kunnassa sijaitsevalla Myllypellon tilalla 316-403-8-41. Lupa on liitetty lupamääräykset 1–53.

Aluehallintovirasto on myöntänyt toiminnan aloittamisluvan muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen siltä osin kuin se koskee voimalaitostuhkien hyödyntämistä varastokentän rakenteissa sen jälkeen, kun luvan saaja on asettanut 10.000 euron suuruisen vakuuden.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Matti Hauhia ja Veikko Hauhian kuolinpesä ovat vaatineet, että aluehallintoviraston päätös kumotaan. Toissijaisesti muutoksenhakijat ovat vaatineet, että:

- 1) Fenolihartsin- ja liimapitoisen materiaalin hakettamista avoimella kentällä ei tule sallia.
- 2) Pölypäästöille on asetettava numeeriset rajat, joita ei saa missään olosuhteissa ylittää.
- 3) Melumalli on laadittava maksimaalisen melun leviämisen selvittämiseksi. Melun lisäksi on selvitettävä murskauksen mahdollisesti aiheuttama ääni.
- 4) Suojaetäisyydet on määrättävä asetuksen 800/2010 mukaisiksi eli 300 metriksi.

Lisäksi muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikulut on korvattava laskun mukaan 1.500 eurolla arvonnäköveroineen laillisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua hallinto-oikeuden ratkaisun antamisesta. Luvan hakijan on myös korvattava muutoksenhakijoiden asuinkiinteistöjen arvonnäkö lasku.

Muutoksenhakijat ovat ensinnäkin todenneet, että luvan kohde on epäselvä. Ympäristölupapäätös koskee tilaa 316-403-8-41, mutta lupapäätöksen liitekartan mukaan hankkeen ensimmäinen vaihe toteutetaan kuitenkin Rekkalaanin tilan 316-403-18-5 alueella. Hakemuksen kohdealue sijoittuu lyhimmillään noin 30 metrin etäisyydelle lähimmästä asuinkiinteistöstä eikä 70 metrin etäisyydelle, kuten päätöksessä on ilmoitettu.

Koskisen Oy:n asemalla alueen ainoana suurena työllistäjänä ei saa olla merkitystä arvioitaessa toiminnan aiheuttamia ympäristö- ja viihtyvyyshaittoja sekä terveysriskiä alueen ja lähiseudun asukkaalle ja luonnolle. Tehdyt selvitykset ja mallinnukset eivät ole riittäviä. Asiantuntija-arvion mukaan toiminnan aiheuttama immissiohaitta tekisi asuinkiinteistöjen käyttämisen asumiseen mahdottomaksi ja alentaisi siten kiinteistöjen arvoja olennaisesti.

Hankkeessa on suunniteltu käytettäväksi 80 000 tonnia lentotuhkaa, joka levitetään noin neljän hehtaarin alueelle. Tuhkatatjan paksuus tulee olemaan noin 1,5 metriä. Kyseessä ei välttämättä ole jätteen hyötykäyttö, vaan jäteverojen maksamiselta välttyminen.

Asemakaavan pohjakartan korkeuskäyrien perusteella kentän nykyinen luonnollinen maanpinta on noin tasossa +92–95,5 metriä. Rakentamisen johdosta maanpinta nousee noin kaksi metriä ja tuhkatatja tulee olemaan vain noin 0,5 metriä pohjavedenpinnan yläpuolella. Ei ole uskottavaa, että osittainen asfaltointi voisi estää tuhkeroksen läpi kulkeutuvan ja sitä liuottavan sade- ja kasteluv veden imeytymisen pohjaveteen. Viranomaislausunnot ovat edellyttäneet yhden metrin kerrosta tuhkan ja pohjavedenpinnan väliin. Pohjaveden pilaantumisen riski on suuri.

On todennäköistä, että pysyväälle asutukselle aiheutuu haittaa nykyisestä maanpinnasta noin 10–12 metrin korkeuteen nousevista jättekasoista ja niiden murskaamisesta, toimintaan liittyvistä valmistelevista työvaiheista sekä ilmaan leviävästä fenolihartsijätteestä. Se seikka, että toiminnan lähiympäristössä on vain kolme asuinkiinteistöä, ei voi yhdenvertaisuutta rikkomatta oikeuttaa naapurussuhdelain 17 §:n vastaiseen toimintaan.

Vaikka niin sanottu murskausasetus 800/2010 ei koske haketusta, melun lähde on sama. Olisi johdonmukaista, että suojaetäisyys olisi lainsäädännöstä riippumatta molemmille murskaustoiminnoille sama eli vähintään 300 metriä. Lisäksi fenolihartsipitoisten liimalevyjen murskaus on oletettavasti terveydelle vaarallisempaa kuin kivenmurskauksen aiheuttama pöly, joten suojaetäisyydet eivät voi olla vähäisempiä kuin kivenmurskauksessa.

Muutoksenhakijat ovat esittäneet, että toiminta voidaan vaihtoehtoisesti sijoittaa kyseisen 24,9 hehtaarin suuruisen Myllypellon tilan lounaispäähän. Tämä paikka on riittävällä etäisyydellä lähimmästä asuinrakennuksista ja pohjavesialueesta, mutta edelleen osittain Kärkölän osayleiskaavan mukaisella teollis-

suusalueella. Tällöin toiminnasta ei aluehallintoviraston määräämillä lupamääräyksillä aiheutuisi merkittävää haittaa viihtyisyydelle ja terveydelle.

Hakemuksen mukaan toiminnan ympäristövaikutukset ovat lähinnä haketus- ja murskaustoiminnasta aiheutuva melu ja pöly. Lupapäätöksen mukaan terminaaliilla käytetään kovaäänisiä mobiilimurskaimia ja hakettamia, joiden äänitehotaso on luokkaa 120 dB. Toiminta tapahtuu taivasalla ilman pölynpoistoa tai suojuuksia. Melun leviämisen osalta ei ole uskottavaa, että toiminnasta aiheutuva melu pysyisi 140 metrin etäisyydellä sallituissa rajoissa asuntoalueilla, sillä melusuojuuksina käytettäviä tukki-, hake- ja puumurskekasoja puretaan ja täytetään jatkuvasti. Mobiilihakettimet, joissa ei ole melun tai pölyn leviämisen estoa, on suunniteltu käytettäväksi lyhytaikaisesti kaukana asutuksessa. Kyseinen tekniikka ei ole parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa pysyvällä terminaaliasemalla. Melun ja pölyn rajoittamisessa parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa on se, että materiaali kuljetetaan halliin murskattavaksi ja hakettavaksi. Kustannustehokkuusnäkökulma ei voi syrjäyttää parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttöä. Hakemuksessa ja lupapäätöksessä ei ole arvioitu hallitiloissa tapahtuvan hakettamisen ja murskaamisen kustannuksia mobiilimurskaukseen verrattuna. Muita ympäristönsuojeluinvestointeja voisivat olla muun muassa kiinteä, sähkökäyttöinen haketin ja jatkuvatoiminen pölyn- melun- ja ilmanvirtauksen mittausta. Luvassa vaaditut meluseinämät ovat oikeansuuntaisia, mutta niiden ominaisuudet tulee määrittellä ja myöhemmin todentaa.

Toiminnasta syntyvä pöly aiheuttaa ympäristövahinkoja sekä terveys- ja viihtyvyshaittaa. Erityisen huolestuttavaa on murskattavasta fenoliharts- ja liimapuu-jätteestä syntyvä pöly. Kyseessä olevaa ehdotettua tekniikkaa ei ole suunniteltu eikä tiettävästi käytetty missään liimapuu- ja fenolihartsiliimatun vanerin hakettamiseen.

Luvan käsittelyn yhteydessä ei ole arvioitu syntyvän pölyn määrää. Hiukkaskoon suuruuksista ei ole esitetty mittaustuloksia. Terveysturvallisuuden on aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa epäillyt luvan hakijan väitettä suuresta hiukkaskoosta eikä ole sulkenut terveyshaittaa pois. Erityisesti fenolihartsipitoisen pölyn osalta hiukkaskoon voi olettaa olevan hyvin pieni. Tällaisen pölyn leviämisen havainnointi aistinvaraisesti ei voi taata alueen asukkailla puhdasta ja terveellistä hengitysilmaa. Fenolihartsipölyn muodostumisesta ja vaikutuksesta terveyteen ei ole hakemuksessa eikä aluehallintoviraston päätöksessä riittävää selvitystä. Työterveyslaitoksen perustelumuiotiossa fenolin toimenpideraja-arvoille on lausuttu, että fenoli ärsyttää hengitysteitä, limakalvoja ja ihoa. Äkilliselle myrkytykselle tyypillisiä ovat maksa- ja munuaisvauriot sekä hengityskeskusten lamaantuminen.

Edellä olevan lisäksi muutoksenhakijat ovat viitanneet aluehallintovirastolle antamaansa muistutukseen ja myös siihen, mitä he ovat viereistä aluetta koskevan Kuljetusliike K. Ingmanin ympäristölupahakemuksen osalta lausuneet Vaasan hallinto-oikeudelle.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Kärkölan kunnanhallitus on antamassaan vastineessa todennut, että luvan tarkoittama alue on oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja asemakaavassa teollisuus- ja varastoalueiden korttelialuetta, jolle ympäristö ei aseta toiminnan laa-

dulle erityisiä vaatimuksia.

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän ympäristöterveyskeskus on antamassaan vastineessa muun muassa katsonut, että myönnetyn ympäristöluvan lupamääräyksissä on riittävässä määrin otettu huomioon terveydensuojelun kannalta tärkeät seikat, etenkin toiminnasta aiheutuvat melu- ja pölyhaitat sekä pohjaveden suojelemisen. Muilta osin ympäristöterveyskeskuksella ei ole ollut lisättävää aikaisemmin antamaansa lausuntoon.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on ilmoittanut, ettei se anna vastinetta valituksen johdosta.

Kärkölän ympäristölautakunta on päättänyt olla antamatta vastinetta valituksen johdosta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antamassaan lausunnossa todennut muun muassa, että puupitoisten aineiden murskauksesta ja hakettamisesta syntyvän pölypäästöjen haittojen vaikutusten vähentämisessä on keskeinen keino ollut määrätä toiminnan ja asutuksen välille vähimmäisetäisyys, jota ei saa alittaa. Fenolihartsin- ja liimapitoisen materiaalin hakettamista koskevat rajoitukset ja määräykset on päätöksessä kirjoitettu laajemmin niin, että ne koskevat kaikkia puuteollisuuden sivutuotteiden käsittelyä, johon mainitut materiaalit myös kuuluvat. Näitä aineksia käsiteltäessä on lupamääräys 32 mukaisesti käytettävä aina runsasta kustutusta. Lisäksi niiden käsittelymäärästä ja käsittelypäivistä on raportoitava lupamääräyksen 52 mukaisesti. Tällä on pyritty varmistamaan se, että jos toiminta osoittautuu laajaksi ja haittoja esiintyy, voidaan selvittää sitä, onko lupaa muutettava mahdollisten pölyhaittojen vähentämiseksi ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisesti.

Koskitukki Oy on antamassaan vastineessa esittänyt valituksen hylkäämistä. Luvan kohde on määritelty lupapäätöksessä asianmukaisesti. Yhtiö on hankkinut lähimmän asuinalueen Kauppila 316-403-21-1 omistukseensa lokakuussa 2016. Lähin asuinrakennus, joka ei ole yhtiön omistuksessa, on Syyskoppi 316-403-31-4 ja se sijaitsee noin 180 metrin etäisyydellä suunnitellun toiminta-alueen rajasta.

Lupahakemus riittävine selvityksineen ja mallinnuksineen osoittaa, että terveys- ja viihtyisyyshaittaa ei aiheudu. Hankkeella ei ole vaikutuksia maaperään, pohjaveteen, pintavesiin tai suojeltuihin alueisiin. Toimintaa ei voida hakemuksen vastaisesti osoittaa toiseen paikkaan. Aluekokonaisuus tukee vahvasti luvan myöntämistä kyseiselle hankealueelle. Noin 200 metrin etäisyydellä sijaitsee Koskisen Oy:n Järvelän tehdasalue ja hankealueen viereen on tulossa vastaavaa puutavaran käsittely- ja varastotoimintaa, jota koskevasta ympäristölupapäätöksestä on myös valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Melun osalta yhtiö on viitannut Rambollin 6.5.2015 päivätyyn melumallinnukseen. Lisäksi on otettava huomioon, että haketusta/murskausta tehdään lämmityskauden aikana 2–3 päivänä viikossa ja vain joinakin ajanjaksoina useammin viikossa. Kesäaikoina haketustarve on vähäisempi.

Fenolihartsia ei leviä haketuksen seurauksena ympäristöön. Lupamääräyksellä 32 on haluttu varmistaa, ettei luvatonta tai erityistä ympäristöhaittaa aiheutta-

vaa jätettä käsitellä alueella. Hankkeessa käytetään BAT-vertailuasiakirjojen mukaista parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Muutoksenhakijat ovat antamassaan vastaselityksessä todenneet muun muassa, että kunnanhallitus on vastineessaan virheellisesti vedonnut yleiskaavaan vuodelta 2004, vaikka alueella on voimassa 4.9.1981 vahvistettu asemakaava. Hankealueen asemakaavamerkintä on yhdistetty teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue TTV. Ilman täsmäntäviä määräyksiä merkintä tarkoittaa ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuus- ja varastorakennusten aluetta. Asemakaava mahdollistaa asumisen välittömästi hankealueeseen liittyen. Toiminta on siten lähtökohtaisesti asemakaavan vastaista eikä aluekokonaisuus voi puoltaa hankkeen toteuttamista.

Haketusta ja murskausta tehdään lämmityskauden aikana, jolloin lupapäätöksen mukaan on käytettävä runsasta kostutusta. Kostutus ei ole kuitenkaan mahdollista pakkasella. Paras käytettävissä oleva tekniikka ympäristöhaittojen torjumiseksi on se, että haketus/murskaus tapahtuu sisätiloissa tai riittävän kaukana asutuksesta.

Merkintä

Hallinto-oikeus on 26.1.2017 antamallaan päätöksellä nro 17/0018/3 kieltänyt aluehallintoviraston päätöksen täytäntöönpanon.

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan päätöksellä ratkaissut myös valitukset Kärkölän ympäristölautakunnan päätöksestä 22.4.2015 § 18 koskien Kuljetusliike K. Ingman Oy:n suunniteltua toimintaa (hallinto-oikeuden diaarinumerot 00711/15, 00848/15 ja 00865/15/5107).

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus ei tutki vaatimusta asuinkiinteistön arvon alenemisen korvaamisesta.
2. Hallinto-oikeus kumoaa ja poistaa perusteluista ilmenevistä syistä Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen sekä palauttaa Koskitukki Oy:n hakemuksen aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Aluehallintoviraston tulee hallinto-oikeuden päätöksen tultua lainvoimaiseksi ottaa asia uudelleen käsiteltäväkseen, mikäli luvan hakija haluaa jatkaa hakemustaan, ja ottaa tällöin asian käsittelyssä huomioon palauttamisen syyt ja varattava luvan hakijalle tilaisuus hakemuksensa täydentämiseen. Lisäselvityksen saatuaan aluehallintoviraston on kuulutettava ja muutoin tiedotettava täydennetystä hakemuksesta ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Asian näin päättyessä lausuminen muista asiassa esitetyistä valitusperusteista raukeaa.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Ympäristönsuojelulain 124 ja 125 §:ien mukaan ympäristöluvan myöntämisen yhteydessä ei voida käsitellä korvauksia muusta kuin vesistön pilaantumisesta

aiheutuvasta vahingosta. Asiassa ei ole kysymys toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvista vahingoista. Ympäristöluvassa tarkoitettu toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. Sen mukaan korvausta ympäristövahingosta on vaadittava kanteella käräjäoikeudessa. Edellä olevan perusteella asuinkiinteistön arvon alenemista koskevaa korvauskysymystä ei voida tutkia ympäristölupa-asian yhteydessä. Toiminnasta mahdollisesti aiheutuva vahinko omaisuudelle, kuten kiinteistön arvon aleneminen, otetaan kuitenkin huomioon ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä ja lupamääräysten riittävyttä arvioitaessa.

2. Pääasia

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi. Saman lainkohdan 2 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on noudatettava jätelain (646/2011) 2 luvussa säädettyjä yleisiä velvollisuuksia ja periaatteita sekä kemikaalilain (599/2013) ja Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön mukaisia kemikaalien turvallista käyttöä koskevia yleisiä periaatteita ja velvoitteita ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemiseksi.

Ympäristönsuojelulain 8 §:n mukaan, jos toimintaan 4 luvun mukaan tarvitaan lupa (luvanvarainen toiminta) tai toiminta 11 luvun mukaan on rekisteröitävä (rekisteröitävä toiminta), toiminnanharjoittajan on sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava muun muassa siitä, että toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa, toiminnasta aiheutuvia päästöjä ja vaikutuksia tarkkaillaan ja niistä sekä toiminnassa käytettävistä raaka-aineista, polttoaineista ja muista kemikaaleista, toiminnassa syntyvistä jätteistä ja toiminnassa käsitellyistä jätteistä toimitetaan viranomaiselle tarpeellisia tietoja ja toiminnanharjoittajan käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Saman lainkohdan 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, kesto, ajan kohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski, vaikutusalueen herkkyyys ympäristön pilaantumiselle, merkitys elinympäristön terveellisyyden ja viihtyisyyden kannalta, sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus

ja muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsittelä siten, että tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua, toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää tai toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 20 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*) ja noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Saman lainkohdan 3 momentin mukaan hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Ympäristönsuojelulain 40 §:n 1 momentin mukaan, jos hakemus on puutteellinen tai asian ratkaiseminen edellyttää erityistä selvitystä, hakijalle on varattava tilaisuus täydentää hakemusta viranomaisen asettamassa määräajassa. Hakemus, jota ei ole täydennetty määräajassa, voidaan jättää tutkimatta.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään. Saman lainkohdan 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa

muun muassa terveyshaittaa, merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa (ympäristön pilaantumista), 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta (maaperän ja pohjaveden pilaamiskielto), erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Ympäristönsuojelulain 66 §:n 1 momentin mukaan luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on huolehdittava maaperään ja pohjaveden kohdistuvien päästöjen ehkäisemiseksi toteutettujen toimien, kuten rakenteiden säännöllisestä ylläpidosta, huollosta ja tarkastuksista. Luvassa on annettava tätä koskevat tarpeelliset määräykset. Saman lainkohdan 2 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on huolehdittava määräajoin suoritettavasta maaperän ja pohjaveden tarkkailusta ottaen huomioon sellaiset laitosalueella olevat vaaralliset aineet, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista (merkitykselliset vaaralliset aineet). Pilaantumisriskin järjestelmällisen arvioinnin perusteella luvassa annetaan tarpeelliset määräykset tarkkailusta ja määräajoin toteutettavan tarkkailun aikavälistä.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014, ympäristönsuojeluasetus) 3 §:n 1 momentin mukaan lupahakemuksessa on oltava muun muassa tiedot toiminnan sijaintipaikasta ja sen ympäristöolosuhteista sekä tiedot toiminnan päästöjen laadusta ja määrästä veteen, ilmaan ja maaperään sekä toiminnan aiheuttamasta melusta ja tärinästä. Saman pykälän 2 momentin mukaan lupahakemuksessa on lisäksi oltava, jos se on toiminnan luonne ja vaikutukset huomioon ottaen lupaharkinnan kannalta tarpeellista, muun muassa yksilöidyt tiedot toiminnan päästölähteistä ja niiden päästöistä sekä melutasosta, arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamisesta suunnitellussa toiminnassa, selvitys päästöjen vähentämistä ja puhdistamista koskevista toimista sekä selvitys maaperän ja pohjaveden suojelemista koskevista toimista ja pilaantumisriskin perusteella tehtävä arvio maaperän ja pohjaveden tarkkailutarpeesta ja mahdollisen määräajoin toteutettavan tarkkailun aikavälistä.

Ympäristönsuojeluasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä tarpeen mukaan muun muassa ajan tasalla oleva mittakaavaltaan riittävän tarkka kartta, josta ilmenee toiminnan sijainti, mahdolliset päästöjä aiheuttavat kohteet sekä toiminnan haitallisten vaikutusten arvioimiseksi olennaiset kohteet ja asianosaisten kiinteistöt sekä asemapiirros, josta ilmenee rakenteiden ja ympäristön kannalta tärkeimpien prosessien ja päästökohtien sijainti.

Ympäristönsuojeluasetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan, jos toiminta koskee jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä, lupahakemuksessa on oltava selvitys muun ohella hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi aiotun jätteen laadusta ja määrästä, jätteen hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä kaaviopiirros hyö-

dyntämisen tai loppukäsittelyn kulusta. Saman pykälän 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä jätelain 120 §:ssä tarkoitettu jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma.

Ympäristönsuojeluasetuksen 7 §:n mukaan vedenhankintakäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle sijoitettavaa toimintaa koskevassa hakemuksessa on oltava, jos se on lupaharkinnan kannalta tarpeellista muun muassa hydrogeologinen yleiskuvaus pohjavesialueesta, selvitys pohjaveden tilasta ja maaperän laadusta, tiedot pohjaveden pinnankorkeuksista ja virtaussuunnista, selvitys toimienpiteistä, joilla estetään päästöt maaperään ja pohjaveteen sekä muista suunnitelluista pohjaveden suojaustoimenpiteistä ja selvitys kaivoista ja vedenottamoista sekä hankkeen vaikutuksista niihin.

Jätelain (646/2011) 6 §:n 1 momentin mukaan jätelaissa tarkoitetaan *jätteen hyödyntämisellä* toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten ja *jätteen loppukäsittelyllä* jätteen sijoittamista kaatopaikalle, polttoa ilman energian talteenottoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa, joka ei ole jätteen hyödyntämistä, vaikka toiminnan toissijaisena seurauksena on jätteen sisältämän aineen tai energian hyödyntäminen, mukaan lukien jätteen valmistelu loppukäsittelyä varten.

Jätelain 12 §:n 2 momentin mukaan jätteen haltijan on oltava selvillä jätteen alkuperästä, määrästä, lajista, laadusta ja muista jätehuollon järjestämiselle merkityksellisistä jätteen ominaisuuksista sekä jätteen ja jätehuollon ympäristö- ja terveysvaikutuksista ja tarvittaessa annettava näitä koskevat tiedot muille jätehuollon toimijoille.

Jätelain 13 §:n 1 momentin mukaan jätettä ei saa hylätä eikä käsitellä hallitsemattomasti. Saman pykälän 2 momentin mukaan jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Jätteen keräyksessä ja kuljetuksessa sekä jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan sijoittamisessa, rakentamisessa, käytössä ja käytön jälkeisessä hoidossa on erityisesti huolehdittava siitä, ettei jätehuollosta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia päästöjä mukaan lukien melua ja hajua taikka viihtyisyyden vähentymistä. Toiminnan, laitoksen tai paikan on lisäksi sovellettava ympäristöön ja maisemaan. Edelleen pykälän 3 momentin mukaan jätehuollossa on periaatteena, että käytetään parasta käytökelpoista tekniikkaa ja noudatetaan ympäristön kannalta parasta käytäntöä.

Hankkeen laatu ja sijainti

Koskitukki Oy:n ympäristölupahakemus koskee voimalaitostuhkien hyödyntämistä varastokentän rakenteissa sekä puuteollisuuden sivutuotteiden, kierrätyspuun, hakkuutähteiden, kuitu- ja tukkipuun käsittelyä ja varastointia. Käsittely pitää sisällään muun muassa haketusta ja murskausta sekä varastokasojen täyttöä ja purkamista. Hakemuksen mukaan rakennettava varastokenttä ja puuaineksen murskaustoiminta sijaitsee Myllypellon tilalla 316-403-8-41. Varastointia ja käsittelyä harjoitetaan lisäksi vieressä olevalla jo aikaisemmin rakennetulla kenttäalueella Rekkalaanin tilalla 316-403-18-5.

Suunniteltu toiminta rajoittuu koillisosastaan Järvelä 1 -nimiseen vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokiteltuun pohjavesialueeseen. Varsinaisen pohjaveden muodostumisalueen raja kulkee suunnittelualueen itä- ja pohjoispuolella noin 100–150 metrin etäisyydellä.

Hankealue on Kärkölän kunnanvaltuuston 21.4.1981 hyväksymässä rakennuskaavassa merkitty yhdistettyjen teollisuus- ja varastorakennusten kortteli-alueeksi TTV. Varastokentän itäpuolen lähimmän asuinrakennuksen kiinteistö on osoitettu asuinkäyttöön. Kärkölän kunnanvaltuuston 13.12.2004 hyväksymässä taajamien osayleiskaavassa alue on merkitty teollisuus- ja varasto-alueeksi T.

Suunniteltu toiminta sijoittuu Kärkölän kunnan Järvelässä Koskisen Oy:n tehtaiden lounaispuolella sijaitsevalle peltoalueelle. Alue sijaitsee noin puolen kilometrin etäisyydellä Järvelän keskustaajamasta ja noin 200 metrin etäisyydellä Koskisen Oy:n Järvelän tehdasalueesta, jossa on muun muassa saha, vaneri- ja lastulevytehdas sekä pinnoitustehdas. Tehtaan varastoalueella haketetaan jätepuuta jatkuvaluonteisesti siirrettävän hakkurin avulla. Aluehallintovirasto on katsonut, että Koskitukki Oy:n ja Koskisen Oy:n toimintojen välillä on ympäristönsuojelulain tarkoittama tekninen ja toiminnallinen yhteys, koska Koskitukki Oy:n toiminta-alue liittyy läheisesti Koskisen Oy:n tuotantoalueeseen ja toiminnassa käsitellään Koskisen Oy:n sivutuotteita ja jätteitä. Lisäksi tuotettu hake toimitetaan osin polttoon Koskisen Oy:n energiatuotantoyksikölle. Samalle peltoalueelle, viereiselle kiinteistölle, on suunniteltu Kuljetusliike K. Ingman Oy:n vastaavaa puutavaran käsittely- ja varastointitoimintaa. Kärkölän ympäristölautakunta on myöntänyt Kuljetusliike K. Ingman Oy:lle ympäristöluvan kyseiseen toimintaan kokouksessaan 22.4.2015 (§ 18). Päätöstä koskeva valitusasia ratkaistaan Vaasan hallinto-oikeudessa samanaikaisesti tämän päätöksen kanssa.

Koskitukki Oy on valituksen johdosta antamassaan vastineessa ilmoittanut hankkineensa lähimmän asuinkiinteistön Kauppila 316-403-21-1 omistukseensa lokakuussa 2016. Kiinteistötietojärjestelmästä saatujen tietojen mukaan kiinteistön omistaa Koskisen Oy. Seuraavaksi lähimmät asumiseen käytettävät kiinteistöt sijaitsevat noin 140 metrin etäisyydellä suunnitellusta toiminta-alueesta.

Tuhkan käyttöä koskeva hakemus

Rakennettavan uuden kentän rakennekerroksissa on suunniteltu käytettäväksi Lahti Energia Oy:n Kymijärven voimalaitoksella kivihiilen poltossa muodostuvia tuhkia tai mahdollisesti muita tuhkia, joiden laatu täyttää valtioneuvoston eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetussa asetuksessa (591/2006) määritetyt päällystetyn rakenteen kriteerit. Hakemuksen mukaan kenttäalueet, joilla käytetään tuhkaa, asfaltoidaan viipymättä kunkin vaiheen valmistumisen jälkeen. Kentän rakentaminen tapahtuu vaiheittain 2–3 vuoden aikana.

Kentän rakentamisen alkuvaiheessa alueelta kuoritaan pintamaata noin 0,3–0,5 metriä. Pohjalle asennetaan suodatinkangas ja sen päälle levitetään rakenteissa hyötykäytettävät tuhkat. Tuhkakerroksen paksuus alueella vaihtelee pää-

osin 0,9 metristä 2,0 metriin. Nykyisten ojien kohdalla kerroksen paksuus voi olla 3,0 metriä. Tuhkan kokonaismäärä on noin 60 000 kuutiometriä eli 80 000 tonnia. Tuhkakerroksen ja pohjavesipinnan väliin jätetään vähintään 0,5 metrin paksuinen kerros maa-ainesta. Kenttä asfaltoidaan ja varustetaan sadevesiviemäroinnillä. Kentän pinnan korkeusasema tulee olemaan noin +94,50...+97,20. Kentän III-vaiheen rakentamisen yhteydessä alueen läpi kulkeva oja putkitaan.

Kysymyksenasettelu

Aluehallintovirasto on myöntänyt Koskitukki Oy:lle ympäristöluvan tuhkan käyttöön kenttärakenteessa. Matti Hauhian ja Veikko Hauhian kuolinpesän vaatiessa ensisijaisesti lupapäätöksen kumoamista hallinto-oikeudessa on ratkaistavana kysymys, onko aluehallintoviraston päätös kumottava lainvastaisena. Koska hakemuksessa on ollut kyse jätteen hyödyntämisestä eikä hakemus näin ollen ole pitänyt sisällään lainsäädännön loppukäsittelytoiminnalta edellyttämiä teknisiä suojausratkaisuja, asiassa on ensin ratkaistava, onko hankkeessa kyse ensisijaisesti jätelain tarkoittamasta jätteen hyödyntämisestä. Lisäksi asiassa on arvioitavana, onko hakemuksessa esitettyjä ja lupapäätöksessä määrättyjä vesiin ja pohjavesiin kohdistuvien haittojen vähentämistoimenpiteitä pidettävä riittävinä, kun otetaan huomioon hyödyntämispaikan olosuhteet ja tuhkan laatu.

Hyödyntämisen ja loppukäsittelyn tunnusmerkkejä

Sen arviointi, onko toiminnassa kyse jätteen hyödyntämisestä vai loppukäsittelystä, edellyttää kokonaisvaltaista ja tapauskohtaista tarkastelua toteutettavasta hankkeesta. Toiminnan luonteen arviointi osana ympäristönsuojelulain mukaista lupaharkintaa on tarpeen muun muassa Euroopan unionin lainsäädännön (jätedirektiivi 2008/98/EY ja kaatopaikkadirektiivi 1999/31/EY) noudattamisen varmistamiseksi. Kaatopaikkoja koskeva lainsäädäntö rajoittaa jätteen sijoittamisesta kaatopaikalle aiheutuvat ympäristövaikutukset vähäisiksi. Jätteen käyttö maarakentamisessa aiheuttaa käytettävien suojausratkaisujen huonomman tason ja sijoituspaikan valintaan liittyvien rajoitusten johdosta suuremmat päästöt ympäristöön kuin kaatopaikalle sijoittaminen. Jätteen käytön myönteisenä ympäristövaikutuksena on kuitenkin luonnonvarojen säästyminen, mikä johtaa ympäristön kannalta kokonaisuutena arvioiden kaatopaikalle sijoittamista parempaan lopputulokseen silloin, kun hankkeella säästetään merkityksellisiä määriä luonnonvaroja eikä hyödyntämispaikan olosuhteet, jätteen laatu ja toteutettavat suojaustoimet huomioon ottaen aiheuteta ympäristön olennaisesti suurempaa kuormittumista verrattuna jätteen sijoittamiseen kaatopaikalle.

Yksistään se seikka, että luvan hakija pitää jätteen käyttöä hyödyntämisenä tai että toiminnassa on ainakin toissijaisesti kyse jätteen hyödyntämisestä, ei tee koko hankkeesta jätelaissa ja ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua jätteen hyödyntämistä. Kansallinen tai unionin lainsäädäntö ei sisällä täsmällisiä vaatimuksia siitä, millaisen tunnusmerkistön valossa jätteen käyttöä maarakentamisessa on tarkasteltava, kun arvioidaan, onko kyse ensisijaisesti jätteen hyödyntämisestä vai loppukäsittelystä. Jätedirektiivin ja jätelain tavoitteiden ja määritelmien, komission tulkintaohjeiden, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön sekä valtioneuvoston eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetussa asetuksessa (591/2006) esitetyn perusteella on kuitenkin johdettavista

sa seikkoja, joiden kautta hankkeen luonnetta voidaan arvioida.

Komissio on antanut päätöksen koskien jätedirektiivin 11 artiklassa olevan jätteen hyödyntämistä tarkoittavan termin ”maantäyttötoimi” tulkintaa (Commission Decision 2011/753/EU). Määritelmää on täsmennetty komission alaisen tilastoviraston Eurostatin toimesta (”Guidance on the interpretation of the term backfilling”).

Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisussa C-6/00 kohdassa 69 on todettu, että jätteiden hyödyntämistoimen olennainen ominaispiirre on, että sen pääasiallinen tavoite on, että jätteillä on hyödyllinen tehtävä siten, että niillä korvataan sellaisten muiden materiaalien käyttö, joita olisi käytetty tämän tehtävän täyttämiseksi, mikä mahdollistaa luonnonvarojen säästämisen. Niin ikään tuomioistuimen ratkaisussa C-147/15 on edellä lausutun lisäksi todettu muun muassa, että esimerkiksi se, että pääasiassa kyseessä oleva toiminnanharjoittaja hankkii kyseiset jätteet niiden tuottajalle tai haltijalle suoritettavaa maksua vastaan, voi antaa ymmärtää, että kyseessä olevan toimen päätavoite on mainittujen jätteiden hyödyntäminen.

Yllä mainittujen oikeusohjeiden perusteella jätteen käyttö maarakentamisessa on jätteen hyödyntämistä silloin, kun jäte korvaa rakentamisessa muutoin käytettävän luonnonmateriaalin. Tämän voidaan katsoa tarkoittavan sitä, että rakenne toteutettaisiin tarvittaessa luonnonmateriaalista. Lisäksi jätteen on sovelluttava teknisten ominaisuuksiensa puolesta korvaavaksi materiaaliksi. Jätteestä sen tuottajalle maksettava korvaus tukee tulkintaa, jonka mukaan kyseessä olisi ensisijaisesti hyödyntämistoimi. Jätteen käytön aiheuttamien ympäristövaikutusten on oltava kokonaisuutena arvioiden vähäisemmät kuin jätteen sijoittamisen kaatopaikalle. Jätteen käytön on muutoinkin oltava ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaista. Tuhkan teknistä soveltuvuutta maarakennuskohteeseen voidaan arvioida muun muassa julkaisussa ”Tuhkarakentamisen käsikirja -energiatuotannon tuhkat väylä-, kenttä- ja maarakenteissa”, verkkojulkaisu, Ramboll 13.1.2012 esitetyn perusteella.

Vastaavasti jätteen käyttö maarakentamisessa on ensisijaisesti jätteen loppukäsittelyä, jos jäte ei korvaa luonnonmateriaalia tai jos jäte soveltuu teknisesti huonosti rakenteeseen. Loppukäsittelystä voi olla kyse myös silloin, kun jätettä käytetään rakenteessa tarpeettoman paljon tai jos rakennetta ei tehdä valmiiksi normaalia maarakennusurakointia noudattavan aikataulun mukaisesti, vaan rakentaminen on sidottu jätteen alkuperäisen haltijan aikatauluun, kuten esimerkiksi energiantuotannossa syntyvän tuhkan määrään. Tällöin kyse voi olla ensisijaisesti siitä, että jätteen sijoittamisella rakenteeseen vältetään jätteen varastointi- ja kaatopaikkakustannuksia. Yksistään sillä seikalla, että kenttäalue on otettavissa rakentamisen valmistuttua suunniteltuun toimintaan, ei ole ratkaisevaa merkitystä arvioitaessa hankkeen ensisijaista tavoitetta ja luonnetta. Myöskään toiminnasta aiheutuvien päästöjen vähäisyys tai hyväksyttävyys ei suoraan vaikuta siihen, että hanketta olisi pidettävä jätteen hyödyntämisenä. Jos jätteen tuottaja maksaa jätteen käyttäjälle jätteestä huolehtimisesta, sen voidaan katsoa tukevan tulkintaa toiminnan luonteesta loppukäsittelynä.

Hakemuksen puutteellisuus

Ympäristöluvan myöntämisedellytysten harkinnan on perustuttava lupahakemukseen. Hakemuksessa esitettyjen seikkojen perusteella on kyettävä arvioimaan muun muassa, onko kyse jätelain tarkoittamasta hyödyntämisestä, aiheutuuko jätteen käytöstä ympäristön, kuten maaperän tai pohjaveden pilaantumista ja täyttääkö toiminta muutoin ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa edellytetyt vaatimukset ja periaatteet, kuten varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteen ja ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteen.

Koskitukki Oy:n ympäristölupahakemus on monelta osin puutteellinen. Se ei täytä ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa hakemukselle asetettuja vaatimuksia. Hakemuksessa ei muun muassa ole riittävän yksityiskohtaista karttapiiirrosta alueesta, jolla tuhkaa tultaisiin käyttämään. Hakemuksessa ei myöskään ole rakenteen leikkauspiiirroksia eikä selvitystä rakenteesta tai rakentamistavasta. Hakemuksessa ei ole selvitystä, mitä luonnonmateriaalia ja kuinka paljon tuhkarakenne korvaa ja miksi tuhkarakenne on esitetty tehtäväksi 0,9–2,0 metrin paksuisena eli selvästi paksumpana kuin normaalissa maarakentamisessa. Tähän liittyen hakemuksessa ei ole tarvittavaa selvitystä käytettävän tuhkamateriaalin ominaisuuksista ja teknisestä soveltuvuudesta maarakentamiseen, kuten tuhkan lujittuvuudesta ja routimattomuudesta. Käytettävästä tuhkasta esitetyt laatumiedot ovat esimerkinomaisia. Tuhkan varastointiin liittyvät järjestelyt ja perusteet kentän rakentamisaikataulun vaiheistamiselle ja rakentamisen kokonaiskestolle on esitetty puutteellisesti.

Hakemuksessa ei ole asianmukaista selvitystä kenttäalueen luontaisesta maaperästä ja pohjavesiolosuhteista. Selvitykset tuhkarakenteeseen pääsevien suotovesien keräilystä, käsittelystä ja johtamisesta puuttuvat. Myöskään rakentamisaikasta vesienhallintaa ei ole kuvattu. Vastaavasti puuttuvat selvitykset valmiin kenttärakenteen hulevesien keräilystä, käsittelystä ja johtamisesta. Kenttäalueen läpi kulkevan ojan putkituksen toteuttamisesta ja haitta-aineiden pääsyn estämisestä ojakaivannon kautta pohjavesialueelle ei ole selvitystä.

Johtopäätökset

Hakemuksen perusteella ei voida varmistua siitä, että tuhkan käytössä on kaikilta osin kyse jätelain tarkoittamasta jätteen hyödyntämisestä ja että tuhkan käyttötapa rakenteessa vastaa tuhkarakentamisen hyvää käytäntöä ja ympäristön kannalta parasta käytäntöä.

Suunniteltu jätteen käyttö aiheuttaisi päästöjä pinta- ja pohjavesiin tuhkasta sade- ja sulamisvesiin liukenevien haitta-aineiden johdosta. Hakemusasiakirjoissa ei ole riittävää selvitystä kenttärakenteen alapuolisen pohjaveden korkeudesta, virtaussuunnasta ja mahdollisesta yhteydestä läheiseen pohjavesialueeseen. Asiakirjoissa ei ole myöskään selvitystä siitä, miten tuhkarakenteen läpi kulkeutunut vesi kerättäisiin yhteen ja mitä reittiä se johdettaisiin tarkkailun ja mahdollisen käsittelyn jälkeen alueelta pois ja miten haitta-aineiden kulkeutuminen alueen läpi kulkevan ojan kautta estettäisiin. Tuhkan laatua ja haitta-aineiden liukenemista koskevat selvitykset ovat niin ikään puutteelliset. Edellä mainituista syistä asiassa ei ole voitu riittävän luotettavasti arvioida hakemuksen mukaisesta hankkeesta aiheutuvien päästöjen suuruutta.

Kun otetaan huomioon toiminnan laajuus ja sijaintipaikka, hakemuksen tueksi on esitettävä täsmällisempää selvitystä, jotta voidaan varmistua siitä, että toiminta täyttää muun muassa ympäristönsuojelulain 6, 7, 8, 11, 16, 17 ja 20 §:ien sekä jätelain 6 ja 13 §:ien vaatimukset. Näin ollen asiassa ei ole voitu ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaisesti arvioida, ovatko luvan myöntämisen edellytykset tuhkan käytölle hakemuksessa esitetystä laajuudessaan olemassa ja minkälaisia määräyksiä lupaan on tarpeen asettaa. Tarpeellisten selvitysten puuttuessa lupaviranomaisen olisi tullut ympäristönsuojelulain 40 §:n 1 momentin mukaisesti ensisijaisesti edellyttää hakemusta täydennettäväksi ennen lupaharkinnan tekemistä sen sijaan, että hakemuksessa olevat merkittävät puutteet sivuutetaan. Valituksenalaisessa päätöksessä annetun tuhkan käyttöä ja kentän rakentamista koskevat lukuisat laajat lupamääräykset johtavat käytännössä tilanteeseen, jossa hanke on lupaviranomaisessa muuttunut monelta osin toiseksi verrattuna hakemuksessa esitettyyn. Hanketta koskevat tarkemmat suunnitelmat on määrätty esitettäväksi valvontaviranomaiselle myöhemmin ja näin ollen merkittävä osa hanketta koskevasta lupaharkinnasta on tehty puutteellisen selvityksen perusteella.

Puhtaan pyöreän puun ja hakkuutähteiden sekä puuperäisten sivutuotteiden ja puujätteen varastointia ja käsittelyä hakettamalla ja murskaamalla koskeva hakemus

Varsinaisessa käsittely- ja varastointitoiminnassa on tarkoitus käyttää Koskisen Oy:n tuotantoprosessista syntyviä sivutuotteita ja polttoon toimitettavia puujätteitä, kuten puun kuoria, sahanpurua, vanerisyrjiä ja liimapuujätteitä, sekä kierätyspuuta ja hakkuutähteitä. Tukkien ja kuitupuun välivarastointi kentällä on tarpeen Koskisen Oy:n raaka-aineiden saannin varmistamiseksi. Kentän kautta kulkee 250 000 tonnia puuainesta vuodessa. Tästä noin 180 000 tonnia on puhdasta pyöreää puuta ja hakkuutähdettä ja noin 70 000 tonnia Koskisen Oy:n tai vastaavia mekaanisen metsäteollisuuden sivutuotteita ja kierrätyspuuta.

Käytettävät haketus- ja murskauslaitteistot ovat siirrettäviä. Hakettava ja murskattava puuainesta tuodaan alueelle kuorma-autoilla ja välivarastoidaan laitteiston läheisyydessä. Hake ja murskattu puu siirretään pyöräkuormaajalla varastokasoihin.

Hakemuksen mukaan puun haketusta ja murskausta tehdään maanantaista lauantaihin klo 7.00–22.00. Haketusta ja murskausta tehdään lämmityskauden aikana keskimäärin 2–3 päivänä viikossa. Huoltovarmuuden takia haketuspäiviä voi tiettyinä ajanjaksoina olla useampiakin viikossa. Kesäaikana haketus-tarve on vähäisempi. Hakkeen kuormaamista ja kuljetuksia tehdään tarpeen mukaan kaikkina viikonpäivinä ja vuorokaudenaikoina. Yöaikana klo 22.00–7.00 haketusta tai murskausta ei tehdä.

Toiminnan merkittävin ympäristövaikutus on haketuksessa ja murskauksessa muodostuva melu. Hakemukseen on liitetty toiminnasta laadittu melumallinnus (Ramboll Oy 6.5.2015). Melumallinnuksen mukaan mallinuksissa on huomioitu hakkeenvarastokentällä melulähteinä puun murskaus- ja haketuslaitteisto ja yksi pyöräkuormaaja. Haketus- ja murskauslaitteiston äänitehotaso L_{WA} on 120 dB ja pyöräkuormaajan äänitehotaso L_{WA} on 108 dB. Melulähteet on mallinnettu toimimaan koko päiväjän klo 7.00–22.00.

Melumallinnuksen mukaan toiminnasta aiheutuvan melun suojauksena on mallinnuksessa käytetty kentän ympärille sijoitettavia tukkipinoja, joiden korkeus on kahdeksan metriä sekä laitteiston viereen muodostuvia tuotekasoja, joiden korkeus on samoin kahdeksan metriä. Melulta suojaavan kasan valmistuminen täyteen korkoon kestää arviolta noin 1–2 tuntia, jonka aikana melusuojaus voi olla vähäisempää. Murskain tai haketin vaatii 10–15 metriä työtilaa. Mallinnuksella on tarkasteltu kahdella vaihtoehtoisella käsittelypaikalla kentän länsi- ja itälaidoilla tehtävän haketustoiminnan melua. Puun murskaus tai haketus melulähteenä ei vastaavissa kohteissa tehtyjen mittausten mukaan aiheuta merkittävästi kapeakaistaista tai impulssimaista melua. Tästä johtuen verrattaessa toiminnan aiheuttamia melutasoja ohjearvoihin, ei ole ollut tarpeen tehdä +5 dB korjausta melutasoihin.

Koskisen Oy:n tehtaan kanssa aiheutuvien yhteismeluvyöhykkeiden mallinnuksessa on käytetty taustatietona tehtaan 15.1.2014 laadittua yhteismallinnusta. Yhteismallinnus on tehty tavanomaisen toiminnan mukaisessa tilanteessa, jossa tehdasalueen koillisosassa ei ole ollut käynnissä puun murskausta. Yhteismallinnusta ei ole liitetty nyt kyseessä olevan asian hakemusasiakirjoihin.

Mallinnuksen mukaan kentällä on mahdollista toimia siten, että toiminnan päiväajan melutasot eivät ylitä ohjearvoa 55 dB ympäristön asutuksella. Toimintajaksojen aluksi ympäristöön voi levitä jonkin aikaa (1–2 tuntia) hieman mallinnusta voimakkaampaa melua ennen kuin hakettimen tai murskaimen viereen kasautuu tuotekasa. Kun melutilanteessa otetaan huomioon myös Koskisen Oy:n tehdas, eivät melutasot ylitä hakkeenvarastokentän ympäristössä päiväajan ohjearvoa 55 dB. Muutaman asuintalon kohdalla yhteismelutaso on 55 dB:n rajalla. Murskaus tai haketus tuo kuitenkin väistämättä jonkin verran lisää melua Niemeläntien ja Tehdastien asutukselle.

Hakemuksen kohdan 8.2 mukaan, vaikka meluohjearvo ei suojaustoimenpiteiden vaikutuksesta ylity, ovat hakettimen ja murskaimen sekä työkoneiden äänet kuultavissa varastokentän lähimpien asuinrakennusten alueella. Tällä voi olla asuinviihtyvyyttä alentava vaikutus.

Kun otetaan huomioon Koskisen Oy:n tehtaan nykyinen toiminta sekä Koskitukki Oy:n ja K. Ingman Oy:n suunnitellut puun haketus-/murskaustoiminnot, on mallinnustulosten mukaan mahdollista, että Tehdastien lähimmän asuintalon kohdalla melutaso ylittäisi päiväajan keskiäänitason 55 dB. Meluvaikutuksia voitaisiin vähentää lisäämällä melusuojauksia tai vaiheistamalla murskaus-toimintoja. Tarpeen mukaan todellinen melutilanne voidaan todentaa melumittauksin murskauksen ollessa käynnissä molemmilla kentillä. Haketuksen ja murskauksen toteuttaminen rakennettavan uuden varastokentän alueella vähentää tarvetta Koskisen Oy:n tehdasalueella tehtävälle haketukselle ja murskaukselle, mikä kokonaisuutena tarkasteltuna vähentää melun leviämistä tehdasalueen pohjoispuolelle.

Valituksenalaisessa lupapäätöksessä annettuja melua koskevia lupamääräyksiä

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessä antanut puuvarastokentän rakentamisesta aiheutuvan melun rajoittamiseksi lupamääräyksen 16. Haketuksen ja murskauksen sekä puutavaran kuormauksen ja lastauksen toiminta-aikoja on rajoitettu lupamääräyksessä 27. Varsinaisesta toiminnasta aiheutu-

van melun rajoittamiseksi on annettu lupamääräykset 33, 36, 37 ja 48.

Lupamääräyksessä 27 on puuaineksen haketus ja murskaus hakemuksesta poiketen rajoitettu tapahtuvaksi maanantaista perjantaihin klo 7.00–19.00, pois lukien yleiset juhlapäivät. Valmistelevia työvaiheita saa toteuttaa maanantaista perjantaihin klo 6.00–22.00, pois lukien yleiset juhlapäivät. Kuormien lastaus- ja purkamista saa toteuttaa maanantaista perjantaihin klo 6.00–22.00, pois lukien yleiset juhlapäivät. Yöaikaan, klo 22.00–6.00, lastausta ja purkamista saa satunnaisesti tehdä vain poikkeuksellisissa tilanteissa rajoittuen yksittäiskuormiin, jos toiminta on määräyksen 33 melun leviämisselvityksen ja määräyksen 36 melutasovaatimuksen, L_{Aeq} 50 dB, puitteissa muuten mahdollista.

Lupamääräyksessä 33 on määrätty muun muassa haketus-/murskauslaitteiston vähimmäisetäisyydestä lähimpiin asuntoihin, haketuspaikkojen tekemisestä kiinteiksi, kiinteiden melua heijastamattomien meluseinämien käytöstä haketuspaikoilla, kentällä varastoitavien raakapuupinojen ja hakekasojen vähimmäiskorkeuksista ja sijoittamisesta, teknisistä meluntorjuntatoimista ja edellä mainitut toimet huomioon ottavan laskennallisen melumallin tekemisestä.

Kysymyksenasettelu

Aluehallintovirasto on myöntänyt Koskitukki Oy:lle ympäristöluvan puhtaan pyöreään puun ja hakkuutähteiden sekä metsätaloudessa ja Koskisen Oy:n tai vastaavien mekaanisen metsäteollisuuden toiminnasta muodostuvien sivutuotteiden ja puujätteiden varastointiin ja käsittelyyn hakettamalla ja murskaamalla. Matti Hauhian ja Veikko Hauhian kuolinpesän vaatiessa ensisijaisesti lupapäätöksen kumoamista hallinto-oikeudessa on ratkaistavana kysymys, voiko hakemuksen mukaisesta toiminnasta yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aluehallintoviraston päätös huomioon ottaen aiheutua ympäristönsuojelulain 49 §:ssä kielletty seuraus erityisesti meluhaitan muodossa.

Meluselvitysten riittävyys

Hakemukseen liitettyssä melumallinnuksessa on osittain otettu huomioon suunnitellun toimintakiinteistön pohjoispuolella sijaitsevan Koskisen Oy:n tehtaan toiminta. Kuitenkaan yhteismeluselvityksessä, johon Koskitukki Oy:n meluselvityksessä on viitattu, ei ole otettu huomioon Koskisen Oy:n omaa puuaineksen haketus- ja murskaustoimintaa, jolle on voimassa oleva ympäristölupa. Melumallinnuksen mukaan muutaman asuintalon kohdalla yhteismelutaso on jo ilman Koskisen Oy:n omaa haketus- ja murskaustoimintaakin melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) päiväajan ohjearvon 55 dB rajalla. Yhteismelutason selvittäminen siten, että siinä otetaan huomioon kaikkien samalla vaikutusalueella olevien toimijoiden koko toiminnasta aiheutuva melu, on olennainen osa arvioitaessa sitä, saattaako Koskitukki Oy:n toiminnasta yksinään tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa aiheutua meluhaittaa, joka voisi aiheuttaa naapurussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta haittaa tai rasitusta lähimpien asuinkäytössä olevien kiinteistöjen asukkaille.

Melumallinnuksen meluntorjunta perustuu ainoastaan toiminnan raaka-aineina käytettävien tukkien ja Koskisen Oy:ltä toimitettavan puujätteen varastokasoihin sekä puun haketuksessa ja murskauksessa syntyviin tuotekasoihin. Melu-

selvityksestä ei käy ilmi, mihin tuotekasojen ja raaka-ainepuupinojen melua ehkäisevä vaikutus perustuu. Raaka-ainepuupinot ja tuotekasat eivät ole kiinteitä meluntorjuntarakenteita, vaan niiden mitat ja sijainti kiinteistöllä voivat vaihdella toiminnan eri aikoina. On selvää, että toiminnassa saattaa syntyä hetkiä, jolloin melua suojaavia rakenteita kiinteistöllä ei ole tai ne ovat puutteellisia. Melumallinnuksessa ei ole otettu huomioon mahdollisia teknisiä meluntorjuntatoimia. Toiminnan meluntorjunnan tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan ottaen erityisesti huomioon hakemuksen mukaisen toiminnan koko ja toiminnan laatu, lyhyet suojaetäisyydet lähimpiin melulle altistuviin kohteisiin sekä se, että kyseessä on kokonaan uutta toimintaa koskeva hakemus.

Johtopäätökset

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 27 on puuaineksen haketuksen ja murskauksen sekä kuormauksen toiminta-aikoja rajoitettu hakemuksessa esitetystä. Hallinto-oikeus toteaa, että toiminnan ajallinen rajoittaminen lupamääräyksillä on tavallinen tapa rajoittaa meluavasta toiminnasta aiheutuvaa melua. Toiminta-aikojen rajoittaminen suhteessa hakemuksessa esitettyyn on nyt kyseessä olevassakin hankkeessa tarpeen ottaen huomioon lyhyet suojaetäisyydet lähimpiin melulle altistuviin kohteisiin. Varsinaisina teknisinä meluntorjuntatoimina tulee kuitenkin pitää ratkaisuja, joilla estetään toiminnasta aiheutuvan melun syntymistä ja sen leviämistä ympäristöön.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 33 on määrätty lukuisista toiminnassa tehtävistä meluntorjuntatoimenpiteistä sekä määrätty tehtäväksi näiden torjuntatoimien pohjalta uusi laskennallinen melun leviämisen malli. Malli on määrätty toimitettavaksi valvontaviranomaiselle. Hallinto-oikeus toteaa, että sinänsä tällaisia lupamääräyksiä voidaan antaa luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että tässä tapauksessa kyse on uudesta toiminnasta, on hakemukseen liitettävien selvitysten oltava riittävät arvioimaan ennalta, saattaako toiminnasta yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheutua meluhaitan muodossa ympäristönsuojelulaissa kielletty seuraus. Toiminnan meluvaikutusten arviointi on osa ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaista toiminnan luvan myöntämisen edellytysten harkintaa, eikä sitä näin ollen voida jättää jälkivalvonnan piiriin. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että melun voidaan jo ennalta luotettavasti tietää olevan hallittavissa.

Ottaen huomioon hakemuksessa esitetyt vähäiset meluntorjuntatoimenpiteet, lupamääräyksen 33 sisältö ja hakemukseen liitetyn yhteismeluselvityksen puutteellisuus, ei asiassa ole voitu ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaisesti arvioida, että kyseessä oleva hanke täyttäisi ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset. Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) sisältämät melutason ohjearvot eivät ole oikeudellisesti sitovia normeja niin, että ohjearvot alittava melu tulisi aina sallia. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimus edellyttää, että toiminnasta aiheutuva melu pyritään torjumaan parhaalla mahdollisella tavalla, vaikka ohjearvot mahdollisesti saattaisivatkin alittua lähimmässä melulle altistuvissa kohteissa. Asiassa on erityisesti syytä ottaa huomioon, että kyseessä on uusi sekä ympäri- vuotinen, jatkuva ja meluava toiminta, jonka suojaetäisyydet lähimpien naapurien asuinkiinteistöihin ovat lyhyet.

Yhteenveto

Edellä mainitun perusteella ja kun erityisesti otetaan huomioon ympäristölupahakemuksen mukaisen toiminnan lyhyt etäisyys lähimpiin häiriintyviin kohteisiin, tuhkan hyödyntämistä ja puun murskausta koskevan hankkeen laajuus sekä se, että kyseessä on uutta toimintaa koskeva hakemus, ei hakemukseen liitettyjä selvityksiä voida pitää riittävinä luvan myöntämisen edellytysten harjoittamiseksi.

Tuhkan hyötykäyttöä koskevan hakemuksen tulee sisältää riittävän tiedot sen arvioimiseksi, että kyseessä on ensisijaisesti jätteen hyötykäyttö eikä loppukäsittely. Hakemuksen mukaisesta kentän rakentamisesta ja varsinaisesta toiminnasta aiheutuvista päästöistä, alueen maaperästä ja pohjavedestä sekä sade- ja suotovesien keräilystä ja tarkkailusta tulee esittää riittävät selvitykset ottaen erityisesti huomioon toiminta-alueen rajoittuminen vedenhankintaa varten tärkeään pohjavesialueeseen.

Hakemuksen mukaisen puun varastointi- ja murskaustoiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen toiminnan meluntorjunnan tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan toiminnan sijaintipaikan olosuhteissa. Hakemuksessa esitetyn selvityksen perusteella ei voida varmistua siitä etteikö toiminnassa syntyvästä melusta yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheutuisi ympäristönsuojelullaista tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, kun erityisesti otetaan huomioon, että kyseessä on kokonaan uusi toiminta.

Ympäristölupahakemuksessa esitetyt selvitykset ovat niin puutteellisia, ettei asiassa ole voitu luotettavasti arvioida ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaista sijoituspaikan sopivuutta eikä suorittaa ympäristönsuojelulain 48 ja 49 §:ien edellyttämää lupaharkintaa.

Näin ollen aluehallintoviraston päätös on kumottava ja asia palautettava aluehallintovirastolle. Ennen kuin asia otetaan uudelleen käsiteltäväksi, luvan hakijalle tulee varata tilaisuus täydentää hakemustaan puuttuvilla selvityksillä. Hakemusta täydennettäessä tulee ottaa huomioon muun muassa, mitä ympäristönsuojeluasetuksen 3, 4, 6 ja 7 §:issä on säädetty. Asia tulee käsitellä samanaikaisesti Kuljetusliike K. Ingman Oy:n ympäristölupahakemuksen kanssa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Oikeudenkäyntikulut

Hallinto-oikeus hylkää Matti Hauhian ja Veikko Hauhian kuolinpesän oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Perustelut

Asian laatu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että Matti Hauhia ja Veikko Hauhian kuolinpesä sekä yhtiö joutuvat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Oikeudenkäynnin ei ole katsottava aiheutuneen viranomaisen vir-

heestä.

Sovelletut oikeusohjeet

Hallintolainkäyttölaki 74 §

Julkipano

Päätös on annettu julkipanon jälkeen.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kärkölän kunnanhallituksen on viipymättä ilmoitettava tästä päätöksestä kunnan ilmoitustaululla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä eli viimeistään **13.11.2017**.

Valitusosoitus on liitteenä YmpJp (07.07).

Diaarinumero

01363/16/5107

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Riikka Mäki ja Linda Strömman, luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Sauli Viitasaari sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Jenni Korpeinen. Asian on esitellyt Linda Strömman.

Riikka Mäki

Sauli Viitasaari

Linda Strömman

Jenni Korpeinen

Toimituskirjan antaja:

Lasse Linjala
ma. lainkäyttösihteeri

Diaarinumero
01363/16/5107

Jakelu

Päätös ja maksu

Matti Hauhia ja Veikko Hauhian kuolinpesä, maksutta
Prosessiosoite:
Matti Seppä

Jäljennös maksutta

Koskitukki Oy

Kärkölän ympäristölautakunta

Kärkölän kunnan terveydensuojeluviranomainen /
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Kärkölän kunnanhallitus

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, sähköisesti
Ympäristö ja luonnonvarat

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, sähköisesti
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

IE/LL

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta **korkeimmalta hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa tai ellei sähköisesti toimitettavassa asiakirjassa ole selvitystä asiamiehen toimivallasta.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Puh.nro: 029 56 40200

Telefax: 029 56 40382

S-posti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00-16.15